

ВИЗИЯТА НА ВАПЦАРОВ ЗА ЧОВЕКА И СВЕТА

Днес, когато се навършват сто години от рождението на Никола Йонков Вапцаров, всички ние сме длъжници и на поета, и на съвременното поколение, неможещо да изгради ярна и многоаспектна представа у себе си за твореца и неговата поезия, която с посланията си към човека е съизмерима само с най-големите и значими световни върхове в тази област. Наложителна е преоценката на Вапцаровата поезия не само заради мощния ѝ хуманистичен заряд, но и заради новата ценностна система на нашето съвремие, изпълнено с множество противоречия и манипулации. Социалният модел на обществото днес е друг и е нужно безпристрастно да се посочат някои конкретно-исторически факти, влезли в плътта на лирическия текст и контекст на Вапцаровите творби. Необходимо е да се изясни етимологията на характерологичните символи на живота в стиховете на поета, да се разтълкува същността на Вапцаровата утопия за равенството, която след Втората световна война се идеологизира и политизира целенасочено – една твърде удобна философия за социалистическото общество и неговите ръководители, което превърна поета в партийна емблема преди всичко и хуманизмът му се измерваше по същото това равенство между хората на труда като постигнатост в борбата „за хляб и свобода“. Сякаш в диалога със света поетът е акцентирал само върху „простата човешка драма“ като едно обобщение за социалната несправедливост, която е наднационална, и тя се сочеше като израз на интернационализма му.

Но това не е всичко, свързано с човека, който има визия за *своето утре*, когато ще „лети с пробна машина в небето“. Справедливо е днес да подчертаем **уникалния демократизъм** на Вапцаров. За разлика от социалистическо-партийната доктрина за мястото на човека в обществото, сиреч никога извън колектива, в противен случай индивидът *личност* биваше презиран от същия този колектив заради своята различност, в поезията на Вапцаров колективът не е идеологически и социален затвор, а единомислие, единопочие на действия, една цел, еднакви мечти, **което не спира индивида личност по пътя на развитието му извън нуждаещата се от него общност**. Точно това не забелязаха или не пожелаха да забележат някои съвременни